

POSTANOWIENIE

Dnia 4 czerwca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Staryk

po rozpoznaniu w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej

na posiedzeniu bez udziału stron w dniu 4 czerwca 2024 r.

w sprawie sędziego Naczelnego Sądu Administracyjnego w stanie spoczynku – X. Y.

w związku z wnioskiem Instytutu Pamięci Narodowej Oddziałowej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w S. z dnia 29 listopada 2023 r., sygn. akt [...]

o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej X. Y. sędziego Naczelnego Sądu Administracyjnego w stanie spoczynku na podstawie art. 9 i art. 49 § 1 ustawy z 25 lipca 2002 r. - Prawo o ustroju sądów administracyjnych (Dz. U. z 2021 poz. 131 t.j.) w zw. z art. art. 55 § 1 ustawy o Sądzie Najwyższym zw. z art. 10 § 1 ustawy z 8 grudnia 2017 r. - o Sądzie Najwyższym (Dz.U.2021.154 j.t) w zw. z art. 128 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U. z 2020 poz. 2072 j.t.) w zw. z art. 35 § 1 k.p.k.

postanowił:

1. uznać się niewłaściwym do rozpoznania wniosku o podjęcie uchwały w przedmiocie zezwolenia na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej X. Y. sędziego Naczelnego Sądu Administracyjnego w stanie spoczynku;

2. sprawę przekazać sądowi dyscyplinarnemu Naczelnego Sądu Administracyjnego - do rozpoznania;

3. kosztami postępowania obciążyć Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Prokurator Instytutu Pamięci Narodowej Oddziałowej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu Oddział w S., wnioskiem z dnia 29 listopada 2023 r. sygn. [...] zwrócił się do Sądu Najwyższego Izby Odpowiedzialności Zawodowej o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej sędziego Naczelnego Sądu Administracyjnego w stanie spoczynku – X. Y. wobec dostatecznie uzasadnionego podejrzenia dopuszczenia się przez wymienionego czynów zabronionych polegających na tym, że:

I. W dniu 31.03.1982 r. w R., jako sędzia - członek składu orzekającego [...] Okręgu Wojskowego, działając wspólnie i w porozumieniu z innymi sędziami tego Sądu, rozpoznając na rozprawie o sygn. [...] sprawę oskarżonych B. G. i A. P. - członków NSZZ „S.” Delegatury Regionu [...] w J., przekroczył swoje uprawnienia w ten sposób, że wydał wyrok skazujący B. G. za czyny określone w art. 48 ust. 2 i w art. 48 ust. 3 dekretu z dnia 12.12.1981 r. o stanie wojennym (Dz.U.1981.29.154) na karę łączną 3 lat pozbawienia wolności, którą odbywała od dnia 26.02.1982 r. do dnia 29.12.1982 r., w sytuacji, gdy materiał dowodowy zgromadzony w sprawie nie dawał podstaw do przyjęcia, by pokrzywdzona swoim zachowaniem wypełniła znamiona przypisanych jej czynów, a orzekając w sposób dowolny, niekorzystny dla B. G. i sprzeczny z dowodami zgromadzonymi w toku postępowania, stosując przy tym wykładnię rozszerzającą zakres penalizowanych zachowań uznał, iż pokrzywdzona jest winna przypisanych jej czynów, tj. tego, że sporządziła i rozpowszechniła w 100 egzemplarzach ulotkę zawierającą fałszywe wiadomości, mogące wywołać niepokój publiczny lub rozruchy, podczas gdy ulotka nie zawierała żadnych wiadomości, o których mowa w art. 48 ust. 2 ww. dekretu, a jedynie treści stanowiące wyraz sprzeciwu w stosunku do bezprawnie wprowadzonego stanu wojennego i pozbawienia społeczeństwa podstawowych praw oraz wolności obywatelskich, zagwarantowanych przez Konstytucję PRL oraz przepisy prawa międzynarodowego, którym to działaniem X. Y., jako funkcjonariusz publiczny państwa, dopuścił się względem niej poważnej represji politycznej, w postaci zbrodni komunistycznej, stanowiącej zbrodnię przeciwko ludzkości, co stanowiło

poważne prześladowanie, ze względu na naruszenie prawa do wyrażania swobodnych opinii i poglądów społeczno-politycznych, poprzez bezprawne pozbawienie wolności B. G. na okres powyżej 7 dni, działając na szkodę interesu publicznego oraz interesu prywatnego pokrzywdzonej,

tj. o czyn określony w art. 189§2 k.k. w zb. z art. 231 §1 k.k. w zw. z art. 11§2 k.k. w zw. z art. 2 ust. 1 i art. 3 ustawy z dnia 18.12.1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania przestępstwa przeciwko Narodowi Polskiemu (Dz.U.2023.102, t.j.),

II. W dniu 31.03.1982 r. w R., jako sędzia - członek składu orzekającego [...] Okręgu Wojskowego, działając wspólnie i w porozumieniu z innymi sędziami tego Sądu, rozpoznając na rozprawie o sygn. [...] sprawę oskarżonych B. G. i A. P. - członków NSZZ „S.” Delegatury Regionu [...] w J., przekroczył swoje uprawnienia w ten sposób, że wydał wyrok skazujący A. P. za czyn określony w art. 48 ust. 2 dekretu z dnia 12.12.1981 r. o stanie wojennym na karę 3 lat pozbawienia wolności, którą odbywał od dnia 25.02.1982 r. do dnia 6.04.1983 r., w sytuacji, gdy materiał dowodowy zgromadzony w sprawie nie dawał podstaw do przyjęcia, by pokrzywdzony swoim zachowaniem wypełnił znamiona przypisanego mu czynu, a orzekając w sposób dowolny, niekorzystny dla A. P. i sprzeczny z dowodami zgromadzonymi w toku postępowania, stosując przy tym wykładnię rozszerzającą zakres penalizowanego zachowania uznał, iż pokrzywdzony jest winny przypisanego mu przestępstwa, tj. tego, że sporządził ulotkę zawierającą fałszywe wiadomości, mogące wywołać niepokój publiczny lub rozruchy, podczas gdy ulotka nie zawierała żadnych wiadomości, o których mowa w art. 48 ust. 2 ww. dekretu, a jedynie treści stanowiące wyraz sprzeciwu w stosunku do bezprawie wprowadzonego stanu wojennego oraz pozbawienia społeczeństwa podstawowych praw i wolności obywatelskich, zagwarantowanych przez Konstytucję PRL oraz przepisy prawa międzynarodowego, którym to działaniem X. Y., jako funkcjonariusz publiczny państwa, dopuścił się względem niego poważnej represji i politycznej, w postaci zbrodni komunistycznej, stanowiącej zbrodnię przeciwko ludzkości, co stanowiło poważne prześladowanie, ze względu na naruszenie prawa do wyrażania swobodnych opinii i poglądów społeczno-politycznych, poprzez bezprawne pozbawienie wolności A. P. na okres powyżej 7 dni, działając na szkodę interesu publicznego oraz interesu prywatnego pokrzywdzonego,

tj. ó czyn określony w art. 189§2 k.k. w zb. z art. 231 §1 k.k. w zw. z art. 11§2 k.k. w zw. z art. 2 ust. 1 i art. 3 ustawy z dnia 18.12.1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania przeciwko Narodowi Polskiemu.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Zgodnie z treścią art. 49 § 1 ustawy z dnia 22 lipca 2002 r. Prawo o ustroju sądów administracyjnych (jednolity tekst: Dz.U.2021.137; powoływanej dalej jako: „u.s.a.”) w sprawach nieuregulowanych w ustawie, do Naczelnego Sądu Administracyjnego oraz do sędziów, urzędników i pracowników tego Sądu, stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (jednolity tekst: Dz.U.2021.154; powoływanej dalej jako: „uSN”), a w zakresie w nich nieuregulowanym - przepisy ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych (jednolity tekst: Dz.U.2020.2072; powoływanej dalej jako: „u.s.p.”). Zgodnie z powyższym, wobec braku odmiennego uregulowania kwestii odpowiedzialności karnej w u.s.a. należy w tym zakresie w pierwszej kolejności odpowiednio stosować przepisy uSN.

Zgodnie z brzmieniem art. 55 § 1 tej ustawy sędzia Sądu Najwyższego nie może być pozbawiony wolności ani pociągnięty do odpowiedzialności karnej bez zezwolenia sądu dyscyplinarnego. Zaś zgodnie z treścią przepisu art. 9 u.s.a. Sądem dyscyplinarnym w sprawach dyscyplinarnych sędziów sądów administracyjnych i asesorów sądowych jest Naczelny Sąd Administracyjny.

Wobec powyższego należy uznać, że w sprawach o zezwolenie na pociągnięcie sędziego Naczelnego Sądu Administracyjnego właściwy jest sąd, który jest sądem dyscyplinarnym właściwym dla sędziów sądów administracyjnych i asesorów sądowych, tj. Naczelny Sąd Administracyjny.

Pogląd ten nie tylko jest wyrażany w orzecznictwie Izby Odpowiedzialności Zawodowej Sądu Najwyższego, ale też jest zgodny z ugruntowaną od 2001 r. praktyką Sądu Najwyższego – Sądu Dyscyplinarnego zgodnie z którym: sądem dyscyplinarnym właściwym dla sędziów sądów administracyjnych zgodnie z art. 9 u.s.a. jest Naczelny Sąd Administracyjny, a ponadto, z art. 110 par. 2 i 2a u.s.p. wynika, że orzekanie w sprawach sędziów sądów administracyjnych jest poza kognicją Sądu Najwyższego (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13

września 2023 r. sygn. akt II ZO 44/23, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 lutego 2024 r. o sygn. II ZZP 1/22)".

Potwierdzeniem tej tezy wydają się być także liczne orzeczenia Naczelnego Sądu Administracyjnego wyrażające stanowisko, że przepis art. 49 § 1 u.s.a (...) nakazuje w sprawach nieuregulowanych w ustawie do Naczelnego Sądu Administracyjnego oraz do sędziów, urzędników i pracowników tego Sądu stosować odpowiednio przepisy dotyczące Sądu Najwyższego, a w zakresie w nich nieuregulowanym – przepisy ustawy – Prawo o ustroju Sądów powszechnych. Jednak w myśl art. 9 u.s.a. w przypadku sędziów sądów administracyjnych, sądem dyscyplinarnym jest Naczelny Sąd Administracyjny (zob. uchwała Naczelnego Sądu Administracyjnego – Sądu Dyscyplinarnego z dnia 28 stycznia 2019 r. sygn. D 1/18, uchwała Naczelnego Sądu Administracyjnego – Sądu Dyscyplinarnego z dnia 24 lutego 2021 r. sygn. D 6/19, uchwała Naczelnego Sądu Administracyjnego – Sądu Dyscyplinarnego z dnia 23 lutego 2021 r. sygn. D 7/19).

Wobec powyższego, mając na uwadze, treść art. 10 § 1 uSN w zw. art. 128 u.s.p. w zw. z art. 35 § 1 k.p.k. Sąd Najwyższy stwierdził swoją niewłaściwość i przekazał sprawę do rozpoznania Nacelnemu Sądowi Administracyjnemu.

Z powyższych przyczyn Sąd Najwyższy postanowił jak na wstępie.

[M. T.]

[ms]